

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr 18 (1947) 1995 m. gegužio mėn. 16 d.

Eina 40 Metus.

Melbourne

Remtinas pasiūlymas, girtina mintis

Tebūna visa Lietuva prie Kryžių kalno

Kostas Pranaitis „Apžvalgoje“ („Kryžių kelias į Kryžių kalną“, Nr. 14, 1995.04.07-13) trumpai parašė apie Lietuvos kultūros fondo (LKF) surengtą spaudos konferenciją, kur kalbėta apie sumanymą įrengti už Šiaulių Kryžiaus kelią prie Kryžių kalno. Kadangi ši vieta taip plačiai buvo išgarsinta per šv. Tėvo viešnagę ir po jos kelis Popiežius apie ją taip labai palankiai kalbėjo, tad pasaulio bendruomenei padarė didelį įspūdį. Todėl pagirtina mintis, kad čionai maldininkus ir visus lankytojus pasitiktų Kristaus kančios kelias, įrengtas kai kur netgi pasaulio didmiesčiuose - Maniloje, Monrealyje ir kitur.

Norint sėkmingai įgyvendinti šį kilnų sumanymą, reikėtų įtraukti kuo daugiau geros valios, energingų ir išmanių žmonių tiek pačioje Lietuvoje, tiek ir užsienyje. Juolab - gal pasisektų kuo greičiau paskelbti šios iniciatyvinės kultūros, meno, dvasininkijos, mokslo atstovų grupės, kurios globėjas yra vysk. Sigitas Tamkevičius, kreipimąsi, jos adresu, sąskaitos numerį ir kitus reikalingus tokiam organizaciniam darbui duomenis, kad supratingi ir dosnūs aukotojai galėtų savo įnašais pradėti šią kiekvieno lietuvio širdžiai brangią sąskaitą. Juk šis, iš ažuolo iškaltas (gal tai sąlygotų daryti dengtus koplytstulpius), lietuviškais darželiais ir statinių tvorelėmis apie kiekvieną stoti apsuptas grupinis 14 stočių monumentalus ansamblis turėtų virsti tiek istorinės Popiežiaus kelionės įamžinimu, tiek simboliniu istorinio Lietuvos kančių kelio įprasminimu, tiek ir unikaliu Lietuvių meno kūrinium, kurio žemiškuoju globėju, jei tik Jis sutiktų, būtų gražu pakviesti patį Popiežių - Joną Paulių II. Jis gal netik dvasiškai sutiktų atstovauti žemiškajai šio monumento statybai ir globai, o dangiškuosius globėjus kiekvienai kelio stočiai pasirinkti tuos 14, kurių bylos yra parengtos ar numatomos rengti (arkiv. M. Reinį, vysk. T. Matulionį, V. Borisevičių, motiną Mariją ir kt.). O visą kompleksą paprašyti Švč. Mergelės dangiškosios globos, kad mūsų kraštas, kaip šis geraminčių, gal netieko už savo triušą neprašiusių, tik veltui gavusių iš supratingų miškininkų parūpintos medienos, nagingomis skulptorių rankomis prakalbintas nebylusis ažuolas, pavirtęs iškalbinga Kristaus kančia, kuo greičiau pakiltų iš dvasinės, moralinės ir ekonominės krizės. Vyriausio kraštovaizdžio architekto galėtų pririekti tikslai tada, kai suvažiavę ar sukviesti liaudies

menininkai (ir gal profesionalūs skulptūriai) patys, išsirinę iš savo tarpo vadovą, susitarę dėl dydžių ir kitų detalių projekto, kurį galbūt pasidarytu irgi patys, tik jį vėliau leistų peržiūrėti vyr. projekto vykdytojui.

Būsimajį kryžiaus kelią galima būtų įrengti keliais tarpniais. Pirmasis - tebūna apmokėtinai ar savanoriškais pagrindais (gal surastų net iš 14 didžiausių Lietuvos miestų ar apylinkių) arba tam tyčia kviestų iš Lietuvoje gyvenančių skulptorių ir liaudies meistrų (sakysime, Vladas Vildžiūnas, Lobių 13. Vilnius; Alfonsas Ambrazionas, Grybo(?); St. Kuzma, M. Margytės (?), Vilnius; Ipolitas Užkurnys, Bukčių 3, Nr. 3, bt. 3, Vilnius; Adolfas Teresius, Ažuolų 14, Garliava, Kauno raj. ir kt.).

Kai, sakysime, artimiausiu metu kokiame nors šių meistrų kviestiniame seminare bus pagamintos visos 14 skulptūrų ar skulptūrinių grupių, tada prasidėtų antrasis tarpsnis: šias stotis taip išdėstyti tame 700 metrų plote, kad jos eitų per visą miniatiūrinę Lietuvos maketą, kurio kiekvieno rajono (apskritis) atstovai, suvažiavę prie Kryžių kalno, savanoriškai galėtų savo jėgomis ir lėšomis, asmeniškai vadovaujami Lietuvos rajonų (apskričių) architektų, iš anksto numatytame ir tiksliai išmatuotame plote išdaryti įrengti miniatiūrinę savo apylinkę. Į čia galėtų pakliūti visi bažnytkaimiai, svarbesnį gamtos, meno, istoriniai ir kiti paminklai, kokių panašių maketų jau turi kai kurios šalys, bet dar niekas neturi tokio, kad su juo religiška būtų susijusi su visa šalies geografija - meniškai ir originaliai būtų įprasminama KRISTAUS KANČIA! Tokiam kolektyviniam darbui būtų labai pravartu suburti mokyklų jaunimą, ypač ateitininkus, skautus ir pan.

Paskiau tame Lietuvos makete galėtų būti sukurtas gamtinis reljefas: upės, ežerai, miškai ir pan. Ypač originalus, puošnus ir gana savitas turėtų būti bene pats paskutinis tarpsnis - visos šios kryžiaus kelių teritorijos ir pačios širdies - kryžių kalno, kuris būsimajame makete galėtų atsidurti Vilniaus vietoje, o įreminimas, apipavidalinimas (sakysim, viduramžiška akmenų siena ar paprasčiausi, kaip Zervynų kaime, pinučiai, įdomi gyvatvorė ar senoviški aukštaitių žiogriai). Geriausia, kad Lietuvos sostinės maketas būtų įrengtas atskirai, gal net po stiklu ir kitokių matmenų, o

antpaties kalno Popiežiui padarytoji pakyla turėtų būti įstiklinta (gaila, kad šitai nesusiprasta tuomet, kai buvo rengiamasi šį garbingą Svetį sutikti - 1993 m.).

Visas iki galo projektas galėtų būti baigtas prieš 2000 metus, kuriuos deramai ragina sutikti ir šv. Tėvas - Jonas Paulius II. Pravartu apie šį sumanymą ir jau toliau apie jo vykdymą kuo dažniau ir kuo plačiau supažindinti tiek Lietuvoje, tiek ir užsienyje gyvenančius lietuvius, kurie įvairiomis progomis galėtų būti įtraukti į šį visos tautos jėgų, dėmesio ir paramos reikalingą darbą. Derėtų daugeliui pamąstyti, kaip sėkmingiau, kūrybiškiau ir vieningiau prisidėti prie šio darbo, kurį galima būtų pavadinti: „Sudiev, antrasis tūkstantmetis“, „Būk sveikas, XXI Amžiau“, „Sv. Tėveli Lietuva Tave sveikina ir tebeprisimenai“ arba „Sveikas, kryžiau, mūsų tautos paveiskle!“. kun. Kazimieras J. Ambrasas, S.J. Monrealis, 1995.05.13.

Moters teisės klausimas Pekino konferencijoje

Speciali Pekino konferencijos rengimui įkurta Jungtinių Tautų komisija jau suredagavo Pasaulinės moterų teisių ir socialinio statuso konferencijos baigiamojo dokumento juodraštinį variantą. Kure jo taškai kelia didžiausias kontroversijas? Kurie baigiamojo dokumento dėmenys bus karščiausiai diskutuojami Pekine šį rudenį? Į šiuos klausimus atsakė moterų diskriminacijos pasaulyje atvejus registruojančio Jungtinių Tautų Organizacijos komiteto pirmininkė italė Ivanka Corti.

„Karščiausiai“ taškai liečia pačią žmogaus teisių sampratą, nes Pasaulinė žmogaus teisių konferencija įvykusi Vienoje 1993 metais patvirtino, kad moters teisės negali skirtis ir iš esmės nesiskiria nuo visuotinai pripažintų žmogaus teisių. Kitais sakant, suaugusios moters ar mergaitės, turi tas pačias žmogaus teises kaip ir vyrai. Šiame tvirtinime glūdi visų galimų nesutarimų branduolys, nes daugelyje kultūrinių tradicijų, papročiu, ir netgi religijų, moterims pripažįstamos toli gražu ne visos visuotiniai deklaruojamos žmogaus teisės. Kita svarbi problema, - kalbėjo Ivanka Corti, - kuri Pekino konferencijoje matyt irgi neišvengs kontroversijų, yra vadinamoji teisė į sveikatos apsaugą. Šiuo klausimu neišvengiamai pasikartos Kairo konferencijoje vykusios diskusijos

1972 m. gegužės 14 d. sekmadienio popietę Kauno teatro sodas nušvito liepsnose gyvo degančio Romo Kalantos, 19 metų jaunuolio: LAISVĖS LIETUVAI! Jo baisių skausmų mirtis supurtė Lietuvą. Nusėbo pasaulis, apstulbęs klausė: kas atsitiko su Lietuva, kad ji yra reikalinga tokios baisios mirties?

Romo Kalantos žygio tragizmas savo gyvybę paaukoti ant Tėvynės aukuro šaukia ir mus skelbti pasauliui kruviną bedieviškojo bolševizmo priespaudą. Maskva tuojuo pradėjo Romo Kalantos vardą niekinti, nes prieš jį kitokio ginklo jau nebeturėjo, kad jis nenuėjo su savo tautos išdavikais, kuriems Maskva kabinėjo Lenino ordinus. Okupantai išsigando Romo Kalantos aukos, nes pasaulyje "Nėra didesnės meilės, kaip gyvybę už draugus atiduoti", - sako Kristus. Romas Kalanta savo jauną gyvybę atidavė ugnies liepsnų sudegintas, savo širdies giliausio troškimo šauksmu: LAISVĖS LIETUVAI!

PD

Seimo LDDP frakcijos narys Alfonso Navickas Seime pareiškė sustabdęs savo narystę frakcijoje ir partijoje, kol bus baigti tirti „Respublikos“ dienraštyje paskelbti teiginiai apie jo dalyvavimą pasisavinant Lietuvos komunistų partijos (LKP) turta. A.Navickas apie savo sprendimą pareiškė po to, kai Seimo opozicija rytiniame parlamento posėdyje pasiūlė sudaryti komisiją, kuri turėtų pateikti savo išvadą dėl LKP turto likimo.

Tėvynės sąjungos frakcijos seniūnas Andrius Kubilius teigė, kad komunistų partijos turto likimas yra labai svarbi bei kelianti pavojų problema. Jis pasiūlė sudaryti Seimo komisiją, kuri „iširtų spaudoje pasirodžiusią informaciją apie buvusius LKP turto ir pinigų „išplovimą“ bei galimą kai kurių šiandieninių Lietuvos aukščiausių valdžios pareigūnų bei Seimo narių dalyvavimą šioje veikloje“. A.Kubiliaus nuomone, komisija turėtų patikrinti, kaip buvo įgyvendintas Aukščiausiosios Tarybos 1991 m. lapkričio 7 d. priimtas įstatymas dėl LKP-SSKP ir buvusių komunistinių organizacijų turto paėmimo.

LDDP frakcijos seniūnas Gediminas Kirkilas pasisakė prieš tokios komisijos sudarymą, nes į ją siūloma įtraukti tik opozicijos atstovus. Be to, G.Kirkilo nuomone,

Buvusio LKP turto paieškos

Kęstutis Jauniškis

tokia komisija užsiimtų rinkimų agitacija. G.Kirkilas perskaitė LDDP frakcijos pareiškimą, kuriame, be kita ko, sakoma, kad dėl publikacijų spaudoje „dešiniojos politinės partijos, kaip ir daugiau nei prieš trejus metus, sukėlė propagandinį triukšmą“.

„Primename, kad 1991 metais buvo sudaryta speciali vyriausybė komisija, į kurią įėjo ir Aukščiausiosios Tarybos deputatai. Ši komisija inventorizavo, perėmė valstybės žinion ir išdalijo visą buvusį LKP-SSKP turta ir turėtas lėšas. Kadangi mums nežinomas tolesnis turto likimas, o minėtos publikacijos sukėlė tam tikrų abejonių dėl to, ar tuometinė vyriausybė, teisėtai panaudojo perimtą turta, mes prašome Valstybės kontrolės departamento dar kartą iširti šį klausimą“, - sakė G.Kirkilas.

Seimo pirmininko pavaduotojas Juozas Bernatoniš teigė, jog pasiūlymas sudaryti Seimo komisiją atsirado po to, kai jis spaudos konferencijoje pareiškė, kad „kur dingio buvęs LKP-SSKP turtas, reiktų pasiteirauti tuometinio premjero G.Vagnoriaus“. Todėl J.Bernatoniš pasiūlymą sudaryti Seimo komisiją įvertino kaip

bandymą pridengti galimus neteisėtus veiksmus paskirstant paimtą komunistų partijos turta. Jis Seimo nariams priminė du buvusius komunistų partijos pastatus - „vadinamoji „Tiesos“ leidykla ir vadinamieji viešbučiai“. „Kam jie atiteko, manau, visi Seimo nariai žino“, - teigė J.Bernatoniš ir paragino parlamentarų nepritari komisijos sudarymui.

Tėvynės sąjungos frakcijos atstovas A.Vaišnoras sakė nesupranta, kodėl LDDP paniškai bijo Seimo komisijos. „Jeigu LDDP atstovai yra teisūs, aprašyti faktai yra neteisingi, tai bet kokia opozicijos komisija nieko nesuras ir patvirtins, kad LDDP atstovai yra tvarkingi ir taurūs Lietuvos piliečiai“, - sakė A.Vaišnoras.

Seimo ekonominių nusikaltimų tyrimo komisijos pirmininkas Vytautas Juškus sakė jau pavėdęs Valstybės kontrolės departamentui patikrinti, kaip buvo padalytas ir panaudotas LKP turtas, todėl Seimo komisijos sudaryti nereikia.

Paaškęs, kad klausimas dėl Seimo komisijos sudarymo į darbotvarkę nebus įtrauktas, dar kartą kalbėjęs A.Kubilius sakė, kad būtina iširti, ar visą turta LKP atidavė, „kiek turto „išplovė“, pavyzdžiui, Kipre ir kitose savo

akcinėse bendrovėse“. Jis pasiūlė surengti neeilinį Seimo posėdį, kuriame būtų tik vienas - LKP turto likimo - klausimas.

J.Bernatoniš pareiškė, kad jeigu A.Kubilius ras partinio turto ar lėšų Kipre, tai LDDP vadovybė tas lėšas padovanos. „Primeniu, kad gerbiama V.Sustauskui padovanojome savo sąskaitas Šveicarijos banke. Jis jų iki šiol ieško“, - pažymėjo J.Bernatoniš. Jo kolegos Albino Albertyno nuomone, pirmiausia reikia išsiaiškinti, kur dingio žemdirbių, o ne LKP turtas.

Socialdemokratų partijos vadovai Aloyzas Sakalas ir Audrius Rudys spaudos konferencijoje patvirtino, kad jų partija ir frakcija sieks publikacijų apie LKP-LDDP turto „plovimą“ viešo svarstymo. Kaip pranešė ELTA, A.Sakalas paskelbė Socialdemokratų partijos poziciją dėl minėtų publikacijų. Pareiškime, be kita ko, sakoma, kad publikacijose „pateikiami faktai ir apmąstymai apie buvusios LKP turto privatizavimą LDDP funkcionierių rankomis negali būti vertinami vien tik kaip valdančios partijos prestizo reikalas“. Jis sakė, kad „minėti faktai griauia svarbiausią Lietuvos institucijų prestižą ir kelia labai rimtą pavojų politiniam valstybės stabilumui“.

Konstitucinio Teismo pirmininkas J.Zilys priėmė naujo Seimo nario V.Einorio priesaiką. L.R.

Ar pavyks Telšiuose išsaugoti katalikiškąją mokyklą?

Nuo 1990 metų Telšiuose veikia katalikiška mokykla, kurioje mokosi 507 vaikai. Tačiau pastaruoju metu jau abejojama, ar liks tokia mokykla Zemaitijos sostinėje.

Daugelis šios mokyklos moksleivių tėvelių bėgsta, jog ji netrukus gali virsti įprasta bendrojo lavinimo vidurine mokykla. Beje, iki šiol ji, nors ir būdama katalikiška, priklauso švietimo ministerijai ir yra išlaikoma iš šalies biudžeto.

Telšių katalikiškosios mokyklos direktorė A. Raudienė „Lietuvos rytui“ patvirtino, jog po to, kai šią mokyklą buvo nutarta reorganizuoti į katalikiškąją gimnaziją, iš tiesų kilo tam tikrų neaiškumų. Švietimo ministerija su kai kuriais parengtų gimnazijos nuostatų punktais sutikti nenorėjo ir reikalavo juos pakeisti.

Direktorė paminėjo šv. Mišias, taip pat krikščioniškos etikos arba bažnytinės muzikos pamokas, kurių privalomas lankymas, ministerijos pareigūnų nuomone, prieštarauja Lietuvos Konstitucijai. Direktorė su tuo sutikti nenorėjo, teigdama, jog tie mokiniai, kurie su klasės draugais nenori lankyti minėtų pamokų, visada gali pereiti į kitas mokyklas. Juo labiau kad pasirinkdami katalikiškąją mokyklą jie jau

Saulius Bukauskas

išreiškė sutikimą lankyti religinius užsiėmimus.

A. Raudienė taip pat priminė, jog 1990-aisiais, kai panašius dabartines jų mokyklos nuostatus tvirtino tuometinis kultūros ir švietimo ministro pavaduotojas A. Juozaitis, kliūčių nebuvo. Paklausta, kodėl kilo būtinybė mokyklą perregistruoti į gimnaziją, direktorė A. Raudienė aiškino, jog tai lėmė mokyklos pažangumas.

Daugelis jos mokinių nuolatos sėkmingai dalyvauja įvairiose

olimpiadose, ypač humanitarinio pobūdžio. Be to, teigė direktorė, jų mokyklą bendrauja su daugeliu užsienio gimnazijų.

Direktorės įsitikinimu, jų mokykla, skirtingai, pavyzdžiui, nuo Kauno jėzuitų gimnazijos, kol kas negali pereiti tik Telšių vyskupijos priklausomybėn, nes pastarajai trūksta lėšų - vien tikinčiųjų aukomis mokyklos neišlaikysi. A. Raudienė sakė, jog šiuo metu lieka tik laukti, kol bus priimti palankesni įstatymai, ir tikėtis, kad jų mokyklai dirbti niekas netrukdyt.

„L.R.“

Atsinaujinantis šventumo ir grožio poreikis

Prancūzijoje, Sartro mieste įvyko pirmoji tarptautinė mugė, pavadinta Religio '95. Mugėje dalyvavo 208 kulto reikmenis ir bažnyčių įrangą gaminančios firmos iš 11 šalių. Mugės rengėjai kvietė dalyvauti tiek katalikams, tiek stačiatikiams ir protestantams dirbančias firmas.

Labai daug kalbama apie religinės praktikos silpnėjimą moderniose visuomenėse, tačiau religinio kulto reikmenis gaminančios firmos nesisksundžia mažėjančia paklausa. Kuo tai paaiškinti? Visų pirma, silpnstant bendruomeninei religinei praktikai, stiprėja individualus pamaldumas -

teigia didžiausios Prancūzijoje žvakes gaminančios firmos vadovas Gilles Desfosses. Mūsų gamyba per pastarąjį 20-metį nuolat didėja. Nesunku pastebėti, kad turistai, apsilankantys bažnyčiose, retai dalyvauja mišiose, bet beveik visada uždega žvakę prie kurio nors altoriaus.

Mugės dalyvių nuomone Europoje galima konstatuoti atsinaujinantį sakralumo ir grožio poreikį. Jauni kunigai renkasi daug puošnesnius liturginius rūbus negu vadinamoji povatikaninė kunigų karta, atidavusi pirmenybę labai paprastiems, pabrėžtinai kukliems liturginiams daiktams ir rūbams. Atsigaunanti Eucharistinė pamalduma liudija tabernakulių ir monstrancijų paklausa. Nemaža parapijų imasi atnaujinti septintame dešimtmetyje statytas bažnyčias, puošia jas vitražais.

Techninis progresas ir kintantis gyvenimas irgi atsispindi religinių reikmenų gamintojų produkcijoje. Atsirado ir veikia firmos, besispecializuojančios bažnyčių radifikacijoje.

Kai kurios firmos eksperimentuoja. Pavyzdžiui, žymi ir sena belgų firma Slabbink sukūrė

(Nukelta į 3-čią psl.)

Pašalpos tremtiniams, kurie neturi butų

Į tėvynę grįžantiems tremtiniams, kurie už savo lėšas Lietuvoje statėsi butus, tačiau dėl didelės infliacijos šiuo metu už juos negali susimokėti, bus skiriamos pašalpos. Taip nutarė vyriausybė komisija tremtinių grįžimo problemoms spręsti.

Tremtiniai, kurie statosi vieno kambario butus, numatoma skirti iki 5 tūkst. litų pašalpa, 2 kambarių butus - iki 9 tūkst. litų, o 3 ir daugiau kambarių butus - 12 tūkst. litų pašalpas.

„Tai visiškai nauja paramos tremtiniams forma, nes tik šiemet pradėjome gauti tokius tremtinių prašymus“, - sakė Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos migracijos skyriaus viršininkas V.Graulis.

Šios pašalpos bus finansuojamos iš valstybės biudžeto lėšų, skirtų tremtinių socialinei paramai. Šiemet tam buvo skirta 1 mln 750 tūkst. litų. Iš šių lėšų taip pat dengiamos tremtinių persikėlimo, įsikūrimo išlaidos, finansuojami kalbos mokymo kursai ir kiti tremtiniams skirti renginiai.

Naujų butų tremtiniams statybai šiemet skirta 3,1 mln. litų.

Komisijos posėdyje buvo svarstoma ir investicinių sąskaitų atidarymo tremtiniams, neturintiems Lietuvos pilietybės, problema. Komisija pritarė siūlymui suteikti investiciniams sąskaitoms atidaryti reikalingas pažymas tik gavus Migracijos departamento patvirtinimą dėl teisės į Lietuvos pilietybės išsaugojimą.

Dėl Vilniaus miesto valdybos gyvenamųjų patalpų skyrtaus biurokratizmo sprendžiant tremtinių gyvenimo sąlygų gerinimo problemas komisija nutarė kreiptis į Vyriausybę. ELTA

TEVIŠKES AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 9376 7355

Published by the Australian Lithuanian Catholic Federation

LEIDŽIA AUSTRALIJOJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius Edvardas Sidlauskas. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$35. Kituose kraštuose \$40. Atskiras numeris \$1.00. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$2.00. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas talso savo nuožūra.

Oklahomos tragedija ne tik sujaudino amerikiečius, bet juos pastatė prieš nemalonia tikrove. Atentatą įvykdė ne atvažiavę svetimi teroristai, kaip iš pradžių buvo galvota, bet pačių amerikiečių grupelė. Ikšioliniai tyrimai leidžia galvoti, kad teroristai priklauso ginkluotai milicijos grupei, kuri turi savo filiales daugumoje šalių valstijų. Minėta milicija yra nusistačius prieš Vašingtono valdžią, kurią vadina „Sioutų okupacine valdžia“, norinčia įvesti „naują pasaulio tvarką“ su JTO pagalba.

Milicijos priešsemitinė ideologija rodo jos būstinėse kabančios svastikos ir Hitlerio paveikslai. Tikriausiai žydų organizacijos JAV reikalaus, kad milicijos organizacija būtų nuginkluota ir uždrausta. Tik čia Vašingtono valdžia susiduria su jautria problema. Milicininkai nežada geruoju pasiduoti. Sako, jie pasipriešins ginklu tokiam žygiui. Be abejo valdžia nesunkiai susidorotų su ta grupe, bet ne be kraujo praliejimo. Kaip tik šito vyriausybė nori išvengti. Tarp kitko JAV žmonės turi 70 milijonų ginklų ir skaito, kad tai yra piliečių teisė.

JAV po Oklahomos

Rašo dr. Jonas Kunca

Dalis tų ginklų savininkų būtų prieš milicijos nuginklavimą.

Daug įtakingesnė ir skaitlingesnė, yra dešiniųjų grupė, kuriai vadovauja Pat Robertson. Ji neturi nieko bendro su minėta milicija, bet vartoja kitą ginklą - spaudą. P. Robertson savo išleistoje knygoje iškelia dalykus, apie kuriuos iki šiol JAV, nors ir buvo žinoma, nebuvo kalbama. Jis aštriai kritikuoja naują pasaulio tvarką, tarptautinių bankierių, masonų ir „illuminati“ bei Rotšildo bankų įtaką, kurios takas eina iš Baltųjų Rūmų į State Departmentą ir į „Council of Foreign Relations“, kuris kontroliuoja krašto ekonominę ir užsienio politiką per paskutiniuosius 70 metų, nežiūrint kokia valdžia būtų išrinkta. P. Robertson'as turi stiprų užnugarį: jį remia 30% konservatorių. Dar blogiau, kad jo mintis paskelbia plačiai skaitomas „Washington Post“ laikraštis. Tai gali duoti pradžią antisemitizmui JAV.

Be milicijos ir Pat

Robertson'o yra rimtų politikų, kaip Goldwater, Gingrich ir Buchanan, kurie siūlo skubiai reformuoti JAV valdžią, kad apvalytų šalį nuo kenksmingų jai gaivalų. Iš vis nepatenkintų dabartine valdžia yra 51% amerikiečių.

Palikus politikus ir ekstremistus nuošalyje, eikime prie statistikos duomenų, kuriuos JAV spauda vengia skelbti. Baltaodžių amerikiečių skaičius mažėja, nes jų šeimose gimsta mažiau negu 2,1 vaikas. Pagal statistinius apskaičiavimus, 2050 metais baltaodžių bus mažiau kaip pusė. Taigi juodųjų dauguma bus ir kongrese bei senate. Greičiausiai JAV turės ir juoduką prezidentą. Tiesa, odos spalva nebūtų svarbi, jei ne kitos rūšies skirtumai, kurie yra svarbūs valstybės gyvenime. Vargu nustojus baltiesiems valdyti šalį, ji liks tokia galinga ir turtinga, kaip yra šiandien. O 50 metų valstybės gyvenime yra labai trumpas laikotarpis. Giliau galvoją amerikiečiai pradeda nerimauti dėl ateities.

JAV iki šiol neturi aiškaus imigracijos įstatymo. Oficialiai kasmet į šalį atvyksta virš 700.000 imigrantų. Be leidimo jų atkeliauja nežinomas skaičius. Gal dar keli šimtai tūkstančių, ypač iš Meksikos ir Kūbos. Dauguma imigrantų yra pietų amerikiečiai arba juodaodžiai. Jie mažina skirtumą tarp anglosaksonų bei kitų europiečių kilmės amerikiečių ir kitų rasių gyventojų.

Dešinieji politikai norėtų įvesti tvarką imigracijoje išleisdami aiškų imigracijos įstatymą sumažinti administracijos išlaidas, pristabdyti pornografiją ir šeimų irimą bei šešėlinių jėgų kišimąsi į valdžios reikalus.

Oklahomos atentatas pakenkė dešiniams, kad ir visai nieko bendro neturėjusiems su ekstremistiniais elementais. Bet nurimus aistrom, žmonės vertins padėtį blaiviau ir atskirs grūdus nuo pelnų. Vistik S. Amerika nebus tokia, kokia ji buvo: pilna demokratija, pasitikinti savo dabartim ir ateitim. Pokatastrofinės diskusijos atvėrė kai kurias valstybės žaizdas, iki šiol žmonėms nežinomas arba laikomas nesvarbiomis.

Naujasis „Tėviškės Aidų“ redaktorius

„Tėviškės Aidų“ redaktorei dr. Aurelijai Sadauskienei daugiau grįžus prie mokslo, „Tėviškės Aidai“ gavo naują redaktorių - Australijos Lietuvių Katalikų Federacijos pirmininką Edvardas Šidlauskas.

Naujasis redaktorius Edvardas Šidlauskas, būdamas dar tik 18 metų amžiaus, pasitraukė iš Tėvynės 1944 m. kai Raudonoji armija vėl iš naujo okupavo Lietuvą. Karo metu gyveno kurį laiką Čekoslovakijoje, bet ir iš ten 1945 m. vasario mėnesį teko atsiverti Vokietijoje, arčiau amerikiečių fronto.

Edvardas į Australiją atvyko 1949 m. Apsistojo Bathurst stovykloje iš kurios po penkių savaičių buvo paskirtas į Moss Vale miestelį atlikti dviejų metų darbo prievolę, kaip ir kiekvienam atvykusiam ne britų piliečiui. Ją užbaigęs išvažiavo į Perthą. Ten, mažoje lietuvių bendruomenėje, įsijungė į tautinių šokių grupę ir į chorą. Čia susipažino tautinių šokių šokėja Marytė Mieliauskaitė ir ją vedė. Abu su Maryte ir kitais energingais jaunuoliais ir jaunuolėmis sudarė „Teatro Mėgėjų“

Edvardas Šidlauskas

grupę ir joje dalyvavo iki išvažiavimo į Melbourną. Čia atvykęs tuoj įsijungė į „Dainos Sambūrį“ ir į Bažnytinį chorą. Vėliau, tuo laiku buvusios „Aušros“ teatro režisierės p. Vilties Kružienės pakviestas, kartu su žmona Maryte įsijungė į jį ir jame išdirbo daugelį metų. 1984 m. kun. Pranas Vaseris pakvietė į ALK Federacijos valdybą, kuriai jau septinti metai pirmininkauja.

Edvardas ne tik gabus

artistas, bet ir sumanus režisierius. Dar 1977 m. Melbourno Lietuvių Namuose buvo pastatęs Vinco Adomėno trijų veiksmų komediją „Teta iš Amerikos“. Vėliau dar šis vaidinimas buvo pakartotas. Persekiojamos Lietuvos paramai, Katalikų Federacijos valdybai prašant, 1979 m. sukūrė istorinį montažą „Marijos Žemė“ ir jį režisavo. Melbournie taip pat režisavo ir Balio Sruogos 3 veiksmų komediją „Uošvė“. Su ta komedija pasirodė ir Adelaidėje ir Sydney.

Prie „Tėviškės Aidų“ redagavimo jau turi gerą patyrimą, nes daug kartų pavaduodavo vieną ar kitą redaktorių, administratorių. Yra ir iškalbingas paskaitininkas įvairių švenčių minėjimuose Melbournie ir kitose kolonijose.

Naujam redaktoriui Edvardui Šidlauskui linkime geros sėkmės, o visiems bendradarbiams savo raštais ir korespondencijom ateiti į pagalbą be atskiro prašymo, kad „Tėviškės Aidai“ visuomet rūpintųsi Dievo garbe, Tėvynės Lietuvos pažanga ir mus visus jungianti į vieną didelę lietuvišką šeimą!

Kun. dr. Pr. Dauknyš

Ar pajudės vežimas?

Teisėsaugos ir Prezidentūros institucijų veikla visai nebesuprantama: apvaginėja ir apšauda juos pačius, o jie tyli.

Jeigu jie visai pasimetė ir nebesugeba dirbti, tačiau dar turi nors kiek savigarbos, reikalaukime atsistatydinimo.

O padaryti dar daug ką galime. Dar ne viskas beviltiškai prarasta. Todėl nieko nelaukę imkime tvarkyti reikalus.

Organizuokime jungtinių teisėsaugos grupių budėjimą, pasitelkime savanorius šaulius, kitas sukarintas grupuotes. Kur žadėtoji raitoji policija? Kur dingio policijos darbuotojai, atsakingi už atskirų regionų gyvenviečių tvarką?

Valkatos, girtuokliai ir elgetautojai, kurie nuolat renkasi prie kai kurių parduotuvių, turi būti sutelkti švarai palaikyti.

Tam gali būti išleisti laikini teisiniai dokumentai, kaip ir prevencinio sulaikymo.

Nusikaltėliai turi žinoti, kad galioja įstatymas „dantis už dantį“. Jeigu nužudei, atsiseivink su šiuo pasauliu (trečias kartas nemeluoją), t.y. nusikaltai trečią sykį - sėdėk kalėjime iki gyvos galvos. Naujų savivaldybių pagrindinis uždavinys turėtų būti, kad apylinkėse plėstų verslai, didėtų darbo vietų skaičius, mažėtų bedarbių, ypač jaunų.

Taip pasitvarkius, tikiu, stabilizuosis ekonomika, neliks palankios dirvos anarchijai, sumažės nusikalstamumas, o po to bus galima drąsiau kalbėti ir apie demokratiją.

P.Simonis
Pensininkas, buvęs Vilniaus
skaičiavimo mašinų įmonės
„Sigma“ inžinierius

duomenų, kad A.Lileikis 1941 metais pasirašė mažiausiai šešis įsakymus perduoti žydų grupes nacių specialiajam būriui, kuris tais metais sunaikino 33 tūkst. žydų.

Tačiau, pasak A.Pėstininko, dėl procedūros sudėtingumo JAV galėtų imtis sankcijų prieš A.Lileikį ne anksčiau kaip kitais metais.

„L.R.“

Atsinaujinantis šventumo ir grožio poreikis

(Atkelta iš 2-tro psl.)

vaikams skirtą maldų kubelį, ant kurio sienų išrašytos trumpos vakaro maldos. Šis kubelis labai išpopuliarėjo Belgijoje, nes, pasirodo, jis padėjo atgaivinti bendrą vakaro maldą šeimoje. Daugelyje šeimų vienas iš vaikų meta kubelį ir visa šeima skaito atsivertusią maldą.

Ne tokia ekstravagantiška, bet irgi naujam mentalitetui pritaikyta jau minėtos prancūziškos žvakių firmos naujovė. Klebonų prašymu ši firma gamina žvakes, suvyniotas į nedidelį lapelį su išspausdinta malda. Toks priedas, ir užsakovų ir gamintojų nuomone, padeda tikintiesiems apmąstyti žvakės paaukojimo prasmę. LRTV

Lietuvos teisininkai tiria A. Lileikio bylą

Lietuvos tardytojai pradėjo tirti iš Vašingtono gautus dokumentus apie JAV piliečio Aleksandro Lileikio nusikaltimus nacių okupuotoje Lietuvoje. Generalinio prokuroro pavaduotojas Aristidas Pėstininkas interviu BNS sakė gavęs „didelį pluoštą“ dokumentų iš JAV teisingumo departamento specialiųjų tyrimų skyriaus, kuriuose gali būti duomenų, įrodančių A.Lileikio nusikalstamą veiklą, kai 1941-1944 metais jis vadovavo saugumo policijai Vilniaus apskrityje. Dalį šių dokumentų JAV teisininkai aptiko Vokietijos teisiniuose archyvuose.

Pasak A.Pėstininko, dokumentai yra surašyti anglų ir vokiečių kalbomis ir dabar verčiami į lietuvių. Generalinio prokuroro pavaduotojas sutiko komentuoti

dokumentų turinį tik nuodugnai su jais susipažinęs. Jis taip pat sakė, kad naujų dokumentų apie A.Lileikio veiklą rasta ir Lietuvos archyvuose.

A.Pėstininkas vadovauja specialiai tardytojų grupei, kuri iš naujo tiria galimybę kelti baudžiamąją bylą 87 metų lietuviui A. Lileikiui. Ankstesnis Lietuvos prokuratūros sprendimas nekelti jam baudžiamosios bylos dėl įkalčių stokes sukėlė stiprų tarptautinių žydų organizacijų pasipiktinimą.

Jei Lietuva nuspręstų iškelti baudžiamąją bylą A.Lileikiui, to užtektų pagrįsti kreipimąsi į JAV, prašant jį išduoti.

JAV teisininkai savo ruožtu patys tęsia pastangas atimti Amerikos pilietybę iš A.Lileikio ir deportuoti jį iš šalies. Jie teigia turi

A. Brazauskas nepatenkintas pasienio policijos darbu

Kontrabanda alkoholiniais gėrimais, spiritu, rūkalais bei naftos produktais šiuo metu yra viena didžiausių problemų mūsų šalyje, nors praėjusių metų pabaigoje atrodė, kad netvarka pasienyje jau sumažinta, kalbėdamas per Lietuvos televiziją pažymėjo Prezidentas Algirdas Brazauskas.

Valstybės vadovas sakė esąs nepatenkintas apie 5 tūkstančius darbuotojų turinčios ir mokesčių mokėtojų išlaikomos pasienio policijos darbu. Lietuvos siena pagal perimetrą ne tokia didelė, kad negalima būtų minimaliai kontroliuoti įvairių transporto rūšių judėjimo, sakė jis. Anot Prezidento, Vidaus reikalų ministerija turėtų padaryti išvadą, nes vis dar nematyti, kokiais metodais ir kokia

tvarka bus kontroliuojama siena.

Paklaustas, ar iš tikrųjų užsienio valstybės siūlo finansinę pagalbą sienoms tvarkyti, A. Brazauskas atsakė, kad yra kelios valstybės, siūlančios suteikti kreditus, ir tik Švedija padovanojo radiolokacinę sistemą, kuri padeda kontroliuoti teritorinius jūrų vandenius. Visa kontrabanda į Lietuvą patenka sausumos keliais, tačiau tai ne tik mūsų kraštui būdinga situacija, ir mes privalome jau po mėnesio padaryti išvadą, teigia valstybės vadovas. Jo nuomone, reikia sumažinti pravažiuojančiųjų skaičių, kompiuterizuoti pasienio perėjimo postus, sukurti modernią elektroninę sienos apsaugos sistemą.

Dėl netinkamos sienų perėjimo

kontrolės iškyla ir nelegalių imigrantų bei pabėgėlių problema. Kaip sakė Prezidentas, svarbu yra pirmuosius atskirti nuo pabėgėlių, kurie yra persekiojami dėl politinių ar religinių motyvų ir ieško prieglobsčio kitoje šalyje. Lietuva turi ratifikuoti 1951 metų Ženevos konvenciją dėl pabėgėlių ir kuo greičiau Seime priimti pabėgėlių statuso įstatymo projektą, sakė A. Brazauskas. Jis taip pat pažymėjo, kad mūsų šalis su kitomis valstybėmis turėtų sudaryti sutartis dėl nelegalių migrantų, kurie keliauja į aukštesnio pragyvenimo lygio valstybes, gražinimo. Nepasirašius tokio dokumento, bus sunku pasirašyti bevizio režimo sutartis su kaimyninėmis valstybėmis, taip pat įteisinti sutartis ir konvencijas, kurios galioja visose ES valstybėse, nurodė šalies vadovas.

ELTA - „L.R.“

TRUMPAI

Rusijos darbo ministerijos paskelbtais duomenimis, net apie 40-ties procentų šalies gyventojų pajamos yra žemesnės už valstybės apskaičiuotą skurdą ribą. Rusijos darbo ministerijos apskaičiavimu, šiuo metu oriai pragyventi Rusijoje vienam žmogui per mėnesį reikia bent 200 tūkstančių rublių, tai yra apie 40 Amerikos dolerių. Tuo tarpu beveik 50-ties milijonų Rusijos gyventojų pajamos yra žemesnės negu numatyta minimali riba. Aukščiausias vidutinis pragyvenimo lygis yra didmiesčiuose - Maskvoje ir Sankt Peterburge, nes šiuose miestuose sukonzentruota dauguma valstybinių investicijų. Žemiausias - Rusijos Tolimuosiuose Rytuose.

Teroras Oklahomoj. Balandžio 19 d., nežinomi asmenys susprogdino labai didelio galingumo autobombą prie federalinės valdžios pastato JAV-jose, Oklahomos mieste. Sprogimo metu žuvo daugiau negu šimtas žmonių, iš jų 12 mažamečių vaikų. Daugiau negu keturi šimtai žmonių buvo sužeista. Oklahoma yra apie pusę milijono gyventojų turintis miestas JAV Vidurio vakaruose. Sprogimas miesto centre įvyko 9 val. ryto vietos laiku. Sprogimo metu pusiau sugriautame pastate buvo apie 600 žmonių. Viename žemutinių pastato aukštų buvo vaikų darželis.

Bangladešo prezidentas Abdur Rahman Biswas specialioje audiencijoje priėmė Motiną Teresę iš Kalkutos ir užtikrino ją kad Bangladešo valdžia visokeriopai remis Gailestingumo misionierių kongregacijos veiklą šioje musulmoniškoje šalyje. Šiuo metu Bangladeše veikia 7-i Motinos Teresės vienuolių išlaikomi centrai bei steigama prieglauda sergantiems raupsais ir AIDS. Prancūzijos vyriausybė paukojo Gailestingumo misionierių vienuolijai plaukiojančią lignonę, kuri įsikūrė Bangladešo mieste Demra. Motina Teresė aplankys šią lignonę.

Australijos kengūros serga nežinoma liga

Australijos kengūras apniko nežinoma liga: tūkstančiai apakusių kengūrų nuskaista upėse, patenka po automobilių ratais ar miršta badu, kadangi negali susirasti maisto.

Pirmiausia liga praėjusiais metais pasireškė Qld. ir NSW. Šiuo metu ji jau paplitusi Viktorijos valstijoje ir Pietų Australijoje. Veterinarai suskaičiavo, kad nuo ligos jau žuvo iki 20 proc. kengūrų.

„Ligos paplitimas greitai pasieks kritinį tašką, ir mes galime netekti nacionalinės emblemos“, - pasakė buvęs Australijos veterinarų asociacijos prezidentas Timas Tolley.

Pietų australijoje liga įsimetė ir į zoologijos sodus. Manoma, kad ją sukelia virusas, kurį perneša vabzdžiai.

NSW jau žuvo maždaug 10 tūkst. kengūrų. Šios valstijos žemės ūkio departamento darbuotojai bando nustatyti tikslią ligos priežastį, tačiau iki šiol jų pastangos nedavė rezultatų.

(Tęsinys iš „T.A.“ Nr. 17)

5. Laikydamas rankoje palaidų lapų pluoštą, Meckaitis greitais žingsniais priėjo prie stalo. Krūtinėje širdis nerimauja, plaka, trankosi, rodos jai ten vietos neužtenka. Pakėlė akis, pažiūrėjo į salę. Visų akys atkreiptos į jį, o žmonelės žvilgsnis įsakantis: - Nepasiduok vyrut! Atsiduso ir sukaukęs visas jėgas pradėjo skaityti.

Ką jis ten skaitė, abejoju ar kas beprisimena, nės kaip žinoma iš patyrimo, paskaitų laikas yra geriausia proga apkalbėti pažįstamas, sužinoti kas pirkto naują namą, kas ruošiasi važiuoti į Ameriką arba ką rinksim į naują valdybą. Si paskaita, buvo gera proga ponitėm pasipasakoti gerą žinią: Karališkosios lignonės matrona tokia gera lietuvėms, kad už mažą dovanėlę priima jas ten dirbti. Aišku, darbas nepergeriausias, daugiausia šluoti palatas, arba skalbykloj, bet pradžiai nėra ko per daug norėti. Tik viena Meckaitienė šį kartą į ponitėių kalbas nekreipė dėmesio, ji klausėsi vyro skaitomos paskaitos, lyg tai nežinodama, lyg tai pirmą kartą girdėdama. Zinodama paskutiniuosius paskaitos žodžius, pradėjo ploti vos tik Meckaičiui juos ištarus. Plojo ir kiti. Tai mūsų mandagumas, kurio ir kiti galėtų iš mus pasimokyti.

Gal tuo viskas ir būtų pasibaigę, jeigu ne sekančiame numeryje „Iš Mūsų Parapijų“ įdėtoji žinutė: - Meckaitis skaitė paskaitą, pasirinktoji tema pilnai atitinka šių dienų reikalavimus. Si žinutė pasklydo po visą bendruomenę ir per porą dienų, ponis Meckaitienė tapo populiariausio vyro žmona.

- Ar skaitei šios savaitės „Iš Mūsų Parapijų“? - Klausė viena kitos, šventorių, o pamačiusios ateinančią Meckaitienę, jau iš tolo sveikinė ją. O kiek aš pergyvenau! Ponia, jus neįsivaizduojate koks jis nervuotas, nesukalbamas. Tiesiog lignoniu mane padarė. Kiek aš iškentėjau - guodėsi Meckaitienė, ponitėms.

Ir po Meckaičio skaitytos paskaitos, gyvenimas, nei Australijoje, nei mūsų bendruomenėje niekuo nepasikeitė: Kaip anksčiau taip ir po to saulė patekėdavo rytuose ir nusileisdavo vakaruose. Prieš ir po paskaitos Meckaičiui reikėjo dirbti aštuonias valandas į

Meckaitis Australijoje

E. Sidlauskas

dieną, nei peno daugiau negaunant. Tik Meckaitienei saulė maloniau šviestė ir valandos tiek sutrumpėjo, kad vos suspėdavo išvirti vakariene, prieš vyrui iš darbo grįžtant. Taip vieną vakarą, tuoj po vakarienės, ji sakė vyrui:

- Jau tiek metų gyvename čia, svetimam krašte, kalbam apie tėvynę, ilgimės ją. Kalbame apie lietuviybės išlaikymą, o ką esame padarę jos išlaikymui? Gyvename užsidarę, pasiduodami likimo valiai. Taip gyvenant asimiliacija neišvengiama.

- Kaip tik toks gyvenimas šeimoje yra palankus tautybės išlaikymui. Visi kalbame lietuviškai. Vaikai išmoks tėvų kalbą, paprasį naudoti kaip kasdieninę kalbą, o kalba yra tautybės išlaikymo pagrindas.

- Išmintingai kalbi. Zinau, kad esi susipratęs patrijotas, tą pastebėjo ir ponas pirmininkas, bet jis nekandidatuos sekančiai valdybos kadencijai. Jis išvažiuoja į provinciją statybų reikalais, taigi, jo vieta bus laisva, o valdybos rinkimai sekantį sekmadienį. Jeigu kandidatuotum, manau kad išrinktu. Skaitydamas paskaitą pasidarei gerą rekomendaciją.

- Ne brangioji, aš pirmininku tikrai nedūsiu. Namuose yra tiek daug darbo, ir norint negalėčiau, be to, yra žmonių kurie dar Lietuvoj dirbo administracinį darbą, žino įstatymus, turi pažintis, tai ir čia jiems yra lengviau. O aš tik pajaukai savo pastatytą.

- Taip, pažintys svarbu, o mes pažįstame poną pirmininką, jis tau visuomet duos patarimą. Dar ir su kitais veikėjais supažindins. Užtenka savo likimą palikti kitų atsakomybei, laikas kad ir mes patys tuo paurtūpintume. Važiuosim ir rinkimus ir be pirmininko pareigų negrįšim namo! - užbaigė pasikalbėjimą Meckaitienė.

Nesugebėjo Meckaitis pakeisti žmonelės nusistatymo, po daug atsikalbinėjimų ir pasiteisinimų, vis vien, į rinkimus važiuavo.

Valdybos rinkimai buvo numatyti sekmadienį, tuoj po pamaldų, todėl važiuojant į bažnyčią, kaip ir kiekvieną sekmadienį Meckaitis nesijaudino. Įėjė į bažnyčią Meckaičiai nesidairydami nužygiavo į pirmąsias suolų eiles. Čia Meckaitis, pasisukęs į žmonelės pusę, sukugždėjo:

- Neikim į patį priekį, nežinosim kada reikia klauptis ir kada sėstis. - Aš žinau, - atkirto Meckaitienė ir pagreitintais žingsniais nuėjusi, atsėdėjo į pirmąją eilę. Prie jos atsėdėjo ir Meckaitis su vaikučiais. Laikė pamaldų, vos tik miniai subruzdžėję, Meckaitis atsukęs atgal žiūrėjo ką daro žmonės: sėda ar klaupia. Na aišku, tą patį ir jis darė. Gal ir sukliko porą kartų, argi beprisiminsi visas smulkmenas.

Pamaldoms pasibaigus Meckaičiai, kartu su kitais, daugumoje senosios valdybos nariais, nužingsniavo į salę. Salės gale, popieriais apkrauto stalo vidury, stovėjo tautinė trispalvė. Tokia vieniša, mažytė, bet išdidi. Aplink stalą sėdėjo penki valdybos nariai; veiduose rūpestis, baimė. Jų rankos tik varto, ant stalo išklotos bylas, tik ieško atsakymų būsimuosius klausimus. Juk visus metus, ant savo pečių nešė atsakomybę, o dabar atėjo laikas atsiskaityti.

Kampe, prie mažo staliuko sėdėjo trys revizijos komisijos nariai. Visi trys, rimitai nusiteikę stebėjo valdybos narius. Revizijos komisijos pirmininkas, čia nusimdamas, čia vėl užsidėdamas plačiaremius akinius, atrodo tik ir laukia momento pulti pirmą pasitaikiusį bylą klastotoją. Dairosi Meckaitis, stebi šiuos, atsakomybę ant savo pečių, nešančius asmenis ir galvoja:

- Kas čia mane rinks, - bet prisiminęs, kad dažniausia išrenka visus kandidatuojančius, pasijuto neįjaukiai ir nenorėdamas būti pastebimas susirietė kėdėje, kad net susirūpinusi Meckaitienė paklaustė: - Kas tau, pupulėli, ar blogai jautiesi?

R A Š O T E T E S T A M E N T Ā ?

Skirkite dalį „Tėviškės Aidams“!

Mintimi šventa ten investuokite save,

Kur Dievas ir Tėvynė šaukia.

Būk apaštalas spaudos „Tėviškės Aidus“!

Skaudi sukaktis

Balandžio 14 d. 1993 m. sunkios ligos iškamuotas paliko našlaičiais Sydnejaus Lietuvių bendruomenę 40 metų ištikimai jai tarnavęs prelatas Petras Butkus. Tai jau du metai, kai negirdime Jo dainų, giesmių, paguodos žodžių nelaimėse.

Nors velionis prelatas pasirūpino gauti sklypą kapuose, skirta lietuvių bendruomenei, bet susirgęs susilaukė labai skaudžių laišku, kaltinančių tingėjimu ir t.t. Tai nėra paslaptis. Gerai žinome tie, kurie ką nors dirbame, kad ačiū už tai mažai kas pasako. Prelatas pajutęs šias nuotaikas, pakeitė testamentą ir įpareigojo vykdytojus jo palaikyti parvežti namo į Nemakščius Lietuvoje. Didžiąją dalį savo turto paliko naujai Nemakščiuose bažnyčios statybai. Jau mirties patale ligoninėje prelatas Petras gavo skaudų laišką iš tūlo parapijiečio, kuris išpylė skaudų pamokslą, ką prelatas turėtų daryti su savo palaikais ir kam atiduotų savo turtą... Tas skaudus laiškas jau mirties patale buvo perskaitytas prelatui vieno lankytojo. Nuėjus prelatu aplankyti sekančią dieną, radau jį labai blogame sveikatos stovyje, vos atgaudamas kvapą pasakė: „Antalėli, gerai, kad grįšiu į Lietuvą. Tu mane parveši. Aš čia niekam nereikalingas. Išeinant parodė į stalčiuką paimti iš ten laiškus. Jų tarpe radau ir šį bjaurų laišką.“

Kadangi mirties metinės išpuolė Velykose, tai prelatu

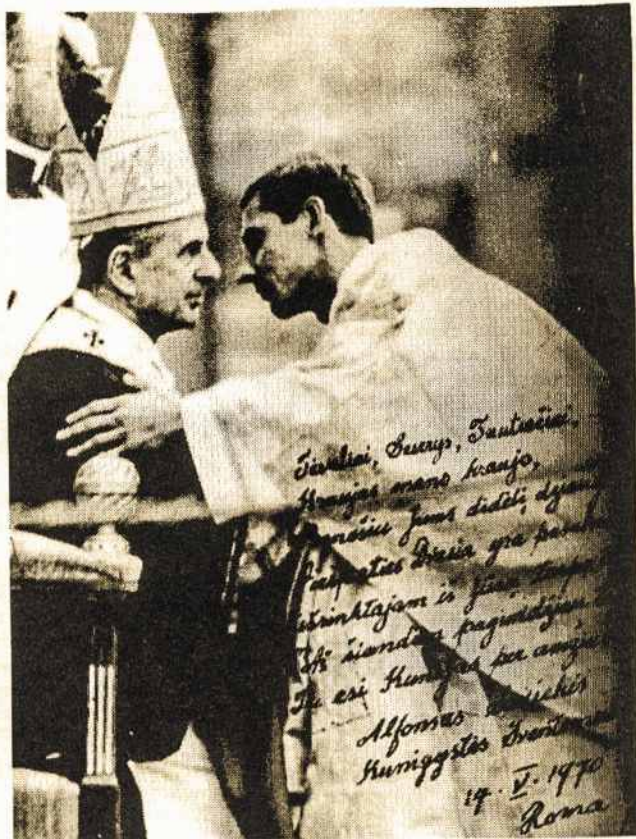
atminimui šv. Mišias 30 d. balandžio, užprašė testamentu vykdytojai. Kun. Povilas Martūzas trumpu žodžiu paminėjo A.Š.A. prelatu Petro Butkaus didelį įnašą į Lietuvių bendruomenę. Dainos choras su Justinu Ankum per Mišias savo giesmėmis pagerbė savo Krikšto tėvą prelatą Petrą. Skaitymus atliko Algimantas Burneikis, vienas iš testamentu vykdytojų. Auką atnešė Jacinta Ankutė ir Lėta Kramilienė.

Kadangi yra paskelbtas Sibiro Tremtinių namų Lietuvoje įsigijimo fondas, tai paruošiau aukų lapus tiems tautiečiams, kurie prelatu Butkaus atminimui būtų galėję aukoti šių namų remontui. Man atrodė, kad tai buvo vienas būdas ne tik ateiti į pamaldas, bet ir parodyti savo nuoširdumą ir padėką prelatui, šią progą aukojant Sibiro Tremtinių namams. Prelatas būdamas Tautos fondo Atstovybės pirm. ilgu metu ruošė Sibiro tremimų minėjimus. Nežinau, kad aukų lape buvo įrašyta Pagerbdami antrosios mirties metinėse A.Š.A. prel. Petrą Butką - aukojame Sibiro Tremtinių namams, daug kas protestavo prieš šią mano idėją ir aišku, atbaidė daug aukotojų.

Ačiū neklaususiems replikų ir parėmusiems Sibiro Tremtinių fondą: \$50 aukojo J.M. Koliavai, po \$20 aukojo A.L. Kramiliai, R.I. Kalėdai, J. Burokienė, J. Grybas; \$10 aukojo K. Stančikas, \$5 aukojo N. Chen.

Antanas Kramilius

Kun.dr.Alfonso Savickio kunigystės 25-ių metų Sidabrinis Jubiliejus

Į Tremtinių Grįžimo Fondo sąskaitą Nr.888 Talkoje iki gegužės 8 dienos yra gautos sekančios aukos Aust.doleriais:

\$5000 Syd.Apyl.Valdyba iš Paramos Lietuvai Fondo, \$2855 per Syd.Liet.Kat.D-ją, \$500 G.irD.Zemkalniai, \$445 per Syd.Apylinkę, \$300 V.Petraitiene ir šeima, po \$200 Peter Bimba, V.Patašius, po \$100 I.irP.Bakšiai, V.irE.Baltutis, V.Danta, Elena Dziukienė, B.Jurgelionis, S.irJ.Meiliūnai, A.Plokštinė, V.irJ.Zablockis, po \$50 I.Jonaitis, Lilija Kozlovskienė, A.irS.Montvidas, J.Rapsevičius, Jurgis Rubas, M.Szmelter, J.irO.Virbickai, N.irJ.Vitkūnai, \$30 Adolfas Vaičiūnis, po \$25 O.Aleknie, J.Stankevičius, po \$20 S.irR.Baltulis, J.Bruožis, J.Erminas, Dana Jancy, B.Prašmutaitė, L.A.Ramanauskas. Viso \$10,900.

Sydnejaus kronika

Svečias iš Švedijos

Pas Australijos lietuvius nemažai atvyksta svečių iš kitų kraštų. Sugriuvus geležinei uždangai, nemažai jų atvyksta iš Lietuvos. Į Sydnejų pas savo brolių Algį Kapočių atvyko jo vyresnis brolis Juozas iš Švedijos. Iš praeitės žinome, kad Švedijos vyriausybė pirmoji pripažino Baltijos šalių okupaciją Sovietinei Rusijai. Taip pat žinome, kad pasibaigus karui išdavė nemažai lietuvių karių pakliuvusių į vokiečių kariuomenę rusams.

Svečias Juozas Kapočius sutiko atsakyti į keletą klausimų ir pasidalinti savo gyvenimo įspūdžiais Švedijoje.

A.K. Kaip atsiradote Švedijoje? J.K. Cia yra ilga istorija. Artėjant antrą kartą bolševikų armijai, kuri jau buvo pasiekus Kaišėdorius 1944 m. visi trys broliai atsiliepė į atsišaukimenį stoti į Lietuvos kariuomenę ginti Lietuvos. Atėjus į susirinkimo punktą mus perėmė vokiečiai. Nuvežė į Tauragę ir apvilkę Luftwafės uniforma išvežė

į Wittenberga prie aerodromo darbų. Jokių ginklų mums nedavė. Iš ten per Danciją išvežė į Suomiją. Suomijai kapituliuavus mus varė į šiaurinę Suomiją. Po vienos dienos žygio atėjus nakčiai 17 vyrų pabėgome. Perėję Laplandijos pelkes ir upelius laimingai pasiekėme Švediją.

A.K. Įdomu, kaip jus sutiko švedai? J.K. Mes buvome nusidraškę vokiškų ženklus ir palikę tik lietuvišką skydelį ant rankovės. Švedai mus sutiko draugiškai, kaip civilius pabėgusius nuo vokiečių. Patikrinę, kad mes netarnavome SS išdavė senoviškus kostiumus ir po kaminkrėčio skrybėlę. Suteikė azyliaus teises. Po to jokia priverstina deportacija mums negrėsė.

A.K. Kaip pradėjote gyvenimą Švedijoje?

J.K. Kagi, dykų nelaikė. Pradėjome kirsti malkas miške, paskui plytinėse, geležies liejyklose.

A.K. Ar turite šeimą?

J.K. Kagi, buvome jauni vyrai pramokę kalbos susidraugavome su švedaitėmis. Buvoten kažkur viena lietuvaitė. Apsivedžiau draugišką

Labai retas lietuvis kunigas, kuris ypatingų iškilnių metu būtų šventinas paties Popiežiaus į kunigus. Tai įvyko 1970 metais, kai popiežius Paulius VI šventė savo kunigystės 50 metų - Auksinį Jubiliejų 1970.5.17 Sekminių vakare. Siam faktui atžymėti pirmą kartą Bažnyčios istorijoje popiežius Paulius VI prie šv.Petro bazilikos aikštėje pastatytos altoriaus suteikė kunigystės šventimus 279 įvairių tautų diakonams, kurių tarpe ir mūsų šv.Kazimiero lietuvių kolegijos auklėtinis buvo Alfonsas Savickis. Šv.Mišias popiežius aukojo lotynų kalba pagal naujai išleisto Romos Mišiolio apeigas. Visi naujieji kunigai, kartu su popiežium, konsekrovo ostiją ir vyną ir iš popiežiaus rankų gavo Kunigystės sakramento galias. Iškilnėse dalyvavo per 30 kardinolų, įvairių tautų diplomatiniai atstovai prie Vatikano, daugelio naujųjų kunigų tėvai ir artimieji, didžiulė minia tikinčiųjų.

Kunigas Alfonsas Savickis sekančią gegužės 18 d. savo pirmąsias Mišias aukojo

Šv.Kazimiero lietuvių kolegijos koplyčioje, giedojo auklėtinis choras ir solistė Kemežytė. Po šv.Mišių naujasis kunigas Alfonsas Savickis buvo pagerbtas kolegijos vadovybės. Sveikino kolegijos rektorius prelatas Ladas Tulaba Diplomatiškos Šefas ir ministras Stasys Lozoraitis ir kiti. Visi išskėlė lietuvių kunigo reikšmę lietuvių tautai, tikinčiųjų sielovadai.

Per ištisus 25 metus kunigystės veiklos, kun.Alfonsas mokslo ir sielovados darbuose yra kupinas daug atliktų iškilnių darbų. Šioje nuotraukoje per šventimus dėkoja popiežiumi Pauliumi VI ir savo ranka tuomet įrašė: „Tėveliai, Seserys, Tautiečiai. Krauja mano krauju, pranešiu Jums didelį džiaugsmą: Viešpaties Dvasia yra pasakiusi išrinktajam iš jūsų tarpo: „Aš šiandien pagimdžiau tave. Tu esi Kunigas per amžius.“ Alfonsas Savickis, 17.V.1970. Roma“.

Tad Ilgiausių metų mūsų brangiamam kunigui Alfonsui, sulaukus Kunigystės Sidabrinio Jubiliejaus, kad Dievo palaima ir toliau lydėtų per visas dienas!

Kun. dr. A. Savickį

Pertho lietuvių kapelioną, švenčiantį 25 metų kunigystės jubiliejų, sveikiname, linkėdami Aukščiausiojo palaimos ir daug sėkmingų metų sielovados darbe.

Australijos Lietuvių Katalikų Federacijos valdyba

švedaitę ir užauginome dukrą, kuri dabar jau mokytoja. Mano žmona mėgo lietuvius tad ir buvo proga palaikyti ryšius su kitais lietuviu ir pasisvečiuoti vieni pas kitus A.K. Ar žmona dar gyva? J.K. Taip, apsirgo alzheimer's liga ir teko padėti į Slaugomuosius namus. Kitaip būčiau negalėjęs palikti

namų. Švedijoje priskaičiuojama arti šimto tūkstančių, švedų sergančių šią ligą.

A.K. Dabar jau esate pensijoje. Koks yra socialinis aprūpinimas? J.K. Yra taškų sistema. Pavyzdžiui išdirbus 30 metų gauni pačią aukščiausią pensiją. Pensiją moka

(Nukelta į 6-tą psl.)

Iškilmės Gubernatoriaus rūmuose

Balandžio 27 d. NSW Gubernatoriaus Rear Admiral Peter Sinclair buvo investuoti bendruomenei pasitarnavę piliečiai. Šių metų Australijos Dienos proga Karalienė Elzbieta II per savo įpėdinį Australijoje Bill Hayden apdovanojo įvairiais medaliais žymesnius visuomenininkus, dirbančius įvairiose srityse. Tai asmenys rekomenduoti bendruomenių, kuriose pasižymėję asmenys yra atlikę visuomenei naudingų darbų.

Gubernatorius Peter Sinclair tarp 58 apdovanotųjų prisegė Australijos Ordeną ir Antanui Viktorui Kramiliui. Padėjo už darbą Lietuvos bendruomenėje. Po ceremonijų Gubernatoriaus rezidencijos sode visus pavaišino ir nusifotografavo, kurie to pageidavo. Gubernatorius Peter Sinclair ir jo žmona Shirley yra labai paprasti, malonūs žmonės. Buvo didelis malonumas ir garbė Juos sutikti. A. Kramilių palydėjo, žmona Leta, Vytautas ir Aušra Juškai.

Po įteikimo ceremonijų su Gubernatorium Rear Admiral Peter Sinclair ir Shirley Sinclair, Antanas Kramilius su žmona Leta ir svečiais Vytautu ir Aušra Juškais.

Bill Hayden

Governor-General of the Commonwealth of Australia and
Chancellor of the Order of Australia

To
ANTANAS VIKTORAS KRAMILIUS

Greeting

NOW KNOW YOU that, with the approval of Her Majesty Queen Elizabeth The Second, Queen of Australia and Sovereign of the Order of Australia, I have been pleased to award you the Medal of the Order of Australia in the General Division.

I DO by these Presents authorise you to hold and enjoy the dignity of such an award.

GIVEN at Government House, Canberra, under the Seal of the Order of Australia this twenty sixth day of January 1995.

By His Excellency's Command

M. Kramilius

*Secretary of the Order of Australia

Paminėtas Vyskupas Antanas Baranauskas

Balandžio 23 d. LK Kultūros draugijos suruoštas vysk. Antano Baranausko 160 metų gimimo minėjimas praėjo su dideliu pasisekimu. Atsilankė gan didelis skaičius sidnėjiškių.

Trečdalis salės buvo paverstas į Anykščių šilėlių. Kalnai kelmuoti, pakalnės nuplikę... Drebejo epušės lapai, kvėpėjo pušų kvapas. Tai buvo salės dekoracija. Toliau nuo miško stovėjo Sydnejaus „Sutartinė“, minėjimo eigoje įsiterpdama su dainomis: „Plaukia antelė“, „Tu eglute, tu žalioji“, A. Baranausko „Giedu giesmelę“.

Minėjimą atidarė Katalikų Kultūros draugijos narė Elena Badauskienė, minėjimą pravedė dr. Genovaitė Kazokienė. Vysk. Antano Baranausko kūrybą skaitė pati koordinatorė, į programą įsijungė dr. Antanas Sarkauskas, Danutė Gailiūnienė, Aušra Juškienė ir poetas Juozas Almis Jūragis.

Minėjimas buvo tikrai įdomiai pravestas. Tai dėka dr. Kazokienės, kurį ir paruošė šią sudėtingą programą. Pasibaigus minėjimui Kultūros draugijos pirm. A. Giniūnas, padėjo programos išpildytojams ir gausiai publikai atsilankiusiai į šį minėjimą.

Kor.

Vysk. Antano Baranausko minėjimo programos atlikėjai iš k. į d. dr. G. Kazokienė, dr. A. Sarkauskas, Aušra Juškienė, Danutė Gailiūnienė ir poetas Juozas Almis Juragis. Foto A. Kramiliaus.

Svečias iš Švedijos

(Atkelta iš 5-to psl.)

kas mėnesį. Pavyzdžiui susidaro iš įvairių fondų apie 12 tūkstančių kronų. Iš tu reikia sumokėti 30% taksos. Už butą reikia mokėti 3 tūkstančiai kronu. Pragyvenimas kainuoja apie 2 su puse tūkstančio kronų. Pragyvenimas žymiai brangesnis negu Australijoje. Jus čia gyvenate kaip rojuje. Turite vaisių ir daržovių visą metą ir pigiai. A.K. Australijoje vyrui išėjus į pensiją žmona gauna tą pačią pensiją, nežiūrint jos amžiaus. Kaip yra Švedijoje? J.K. Švedijoje mano žmona gauna mažą pensiją. Tris tūkstančius du šimtus kronų, už tai kad prižiūrėjo savo motiną ir vėliau augančią dukrą.

A.K. Ar galite padaryti palyginimą kainų maisto produktų?

J.K. Įmant vidurkį, reikia skaičiuoti, kad viskas kainuoja dvigubai, kaip Australijoje. Kainos dar pakilo, kai Švedija įstojo į Europos Uniją.

A.K. Kokiame stovyje yra Švedijos žemės ūkis?

J.K. Švedų ūkiai yra dideli su modernia technika. Paskutiniu laiku suvaržymų, kiek galima

auginti javų. Todėl yra paliekama neapsėtų laukų. Kiek suprantu vyriausybė už tai moka nominalią sumą už neapsėtus laukus.

A.K. Kokios yra darbo sąlygos fabrikuose?

J.K. Dirbame 40 valandų savaitėje. Už viršvalandžius moka 50% viršaus.

A.K. Ar yra įmanoma įsigyti nuosavą namą?

J.K. Vidutinis namas kainuoja apie pusę milijono kronų. Jeigu šeimoje dirba abudu, tai įmanoma, bet už jį moka 50 metų. Kitais atvejais tėvams mirus mokėti pabaigia vaikai. Dauguma darbininkų gyvena valdiškuose, taip vadinamuose komunaliniuose butuose.

A.K. Supratau, kad Australija jums patinka. Ar nenorėtume čia persikelti apsigyvenimui?

J.K. Žinoma, jeigu būčiau jaunesnis. Gyvenat, kaip rojuje. Skanumas ir gausumas vaisių, kiek nori nebrangiai. Gal pasigėsčiau metų laikų. Pas jus čia nesibaigianti vasara.

A.K. Supratau, kad gyvenate provincijos miestelyje 150 km. nuo Stokolmo ar ten yra ir daugiau

lietuvių?

J.K. Šiame miestelyje yra penki lietuviai. Gyvename prie įlankos, taip kad į Lietuvą galime plaukti laivu.

A.K. Dėkoju svečiui iš Švedijos už

pasidalijimą minčių apie gyvenimą Švedijoje. Linkiu pasidžiaugti Australija ir brolio Algio šeima, o sugrįžus į Švediją nepamiršti Australijos lietuvių.

A. Kramilius

Kviečiami Zanavykai

Siuo kviečiame visus zanavykus ir jų draugus į sekantį susirinkimą, popietę, kuri įvyks Lietuvių Klube, gegužės 28 d. po lietuviškų pamaldų. Prašome atsilankyti ir pasidalinti atsiminimais apie Zanavykiją. Bus įdomi programa ir pietūs. Būtų gerai padaryti bendrą nuotrauką dėl vietinės ir Lietuvos spaudos.

Malonėkite pranešti dalyvių skaičių, skambindami telefonu

Antanui Kramiliui 727 3131, arba Martinai Reisgienei 543 1001. Dalyvaujančių skaičius reikalinga pranešti valgyklos vedėjai.

Zanavykija pagal savo dydį plotu yra davusi Lietuvai didį skaičių žymių žmonių. Prisiminkime tuos, kurie bolševikų (okupantų) buvo išžudyti, arba ištremti mirčiai.

Laukiame jūsų visų iš arti ir toli.

Antanas Kramilius

Smetonos laikais nebuvo apgaulės ir pavydo

Kai turiu laisvo laiko, mintimis grįžtu į Lietuvos praeitį, į vaikystę. Praeities šešėlyje nušvinta vaizdai, kurie mena buvusią laisvą Lietuvą.

Visi skuba, dirba ir džiaugiasi darbo vaisiais. Po darbo vakarais girdėti, kaip skamba linksmos dainos. Šventadienio vakarais jaunimas linksmynosi. Nesijautė, kad vyratų pavydas, apgaulė. Visus žmones supo šiluma, pagarba.

Tačiau 50-imt okupacijos metų daug ką iš mūsų atėmė. Užaugusios kartos prarado iniciatyvą. Bet tiesa ir gėris nugalės, tik įsiklausykime į tautos šauksmą. Atsižvelkime į žmogų, auginantį duonos grūdą, ar darbininką, kalantį iš kieto plieno ar medžio kryžių ir nešantį jį ant Kryžių kalno.

Aldona Burneikienė
Balninkų vidurinė mokykla

IŠ MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Gegužinės pamaldas per šį visą mėnesį seštdieniais 2 val. po pietų Lietuvių Namuose Bendruomenės menėje ir po jų šv. Mišios. Sekmadieniais šv. Marijos Jūrų Zvaigždės bažnyčioje po šv. Mišių.

Šv. Marijos Jūrų Zvaigždės bažnyčios klebonas gegužės 1 d. atėjęs į bažnyčią pastebėjo, kad nuo bažnyčios lubų nukritęs gabalas nuolaužų. Atvykęs architektas Algis Klimas - mūsų Sekmadienio mokyklos direktorius (dabar eina laikinai ALB Krašto valdybos pirmininko pareigas) raštu pateikė klebonui ką pirmiausia reikia daryti ir kur kreiptis. Atvykę statybos inžinieriai kai kuriuos bažnyčioje suolus aptvėrė virve, kur pavojinga sėdėti, kol sutvarkys lubas. Dėl to iš žmonių niekas nenukentėjo. Australų mokytojai per savaitę savo mašinas nepalieka arti bažnyčios pastato esant vėjui ir lietingam orui, kad nuo stogo nūžkristų ant mašinos koks mūro gabaliukas. Ši bažnyčia yra 95 metų senumo ir reikalinga stogo ir lubų remonto.

Lietuvių Karių Veteranų Sąjungos Ramovė savo mirusius narius paminėjo šv. Mišiomis gegužės 6 d. Lietuvių Namuose Bendruomenės menėje po Gegužinių pamaldų. Per Mišias giedojo solistai: Vincas Danius ir Birutė Kymantienė, Zita Prašmutaitė vargonavo šiomis solistų naujomis giesmėmis: „O, amžinybės Viešpatie mūsų Dieve“, „Dieve, arčiau Tavęs“, „Už mane Tu kryžiaus kančią iškentėjai“. Ir šv. Mišias baigė, kartu su visais giedant „Marija, Marija“. Ramovės pirmininkas Vladas Bosikis padėkojo kapelionui kun. Pr. Daukniui už pamaldas ir visiems dalyviams ir solistams. Čia buvo apie 60 asmenų. Gegužinių pamaldų giesmės skambėjo lyg įstabaus chorol Tokios pamaldos visiems sustiprina tikėjimą. Vladas Bosikis visus pakvietė į svetainę paruoštom šeiminkų vaikščioms.

Pranas ir Onutė Bartaška gegužės 28 d. užprašė šv. Mišias Dievui padėkoti, kai tą dieną švęs savo vedybų 50 metų - Auksinį Jubiliejų.

Parapijiečių susirinkimas

Mūsų lietuviškų pamaldų šv. Marijos Jūrų Zvaigždės bažnyčioje iškilus didelei nuomai: nuo \$2,000 į \$5,200 metinei nuomai.

Saukiame visų parapijiečių pasitarimą nuomos mokėjimo galimybėm, gegužės 28 d. šeštinių sekmadienį 1 val. po pietų Lietuvių Namuose Bendruomenės menėje. Kviečiame visus! Melbourno Lietuvių Parapijos taryba

Gegužės 20 d. šeštadienį 5 val. vakare Melbourno Lietuvių Namuose, ruošiami

Gintaro Ansamblio vakaronė

Prie gintariečių programos prisidės ir Melbourno kaimo dainininkai vadovaujami Bronės Staugaitienės.

Užsisakyti stalus arba vietas pas Dalę Antanaitienę tel. 9857 8338 arba Rūtą Jokubaitienę tel. 9840 1075.

Kaina Suaugusiems \$10, Vaikams \$5 ir Seimai \$25.

Australija ir Naujoji Zelandija

Maldos Apaštalavimas

Jo šventenybė popiežius Jonas Paulius II MA nariams birželio mėn. skyrė šią intenciją:

Sergančiojo vienybė su Kristumi ant kryžiaus ir prisikelimė.

Trumpas rytmetinis aukojimas: Visa aukoju Tau, Sventčiausioji Jėzaus Sirdiel

Kai skausmo surakintas ligonis puola į neviltį, labai sunku tuo metu galvoti bei svarstyti. Ypatingai apie tai, kas yra tvirta ir nepraeinama. Visas mūsų dėmesys tada yra nukreiptas į skausmą. O kai prie to prisideda neviltis, bet kokie įtikinėjimai mažai tepaveikia.

Sunkiems momentams mes turime iš anksto ruoštis. Sąmoningai privalome apmąstyti, kad Kristus ant kryžiaus kentėjo ne kaip koks antžmogis, kurį skausmai mažai tepalietė, bet kad Kristus kentėjo kaip žmogus su visais populių jautėjais žmogiška prasme. Iš čia ir išplaukia net žmogiškąją būties gelmę skriodžiantis Kristaus šauksmas agonijoje ant kryžiaus! „Mano Dieve, mano Dieve, kodėl mane apleidai“.

Šitie žodžiai parodo, kaip baisiai Kristus kentėjo, kad skausmo neviltje net peržengė ribą, jog pats Dievas Jį apleido. Nevilties šauksmas - didesnis ar mažesnis - kiekvieną iš mūsų lydi nuo lopšio ligi karsto lentos. Didžio skausmo valandoje tarsi nublanksta tikėjimas, užgęsta viltis ir belieka klaidi nevilties bedugnė, kurioje atrodo, bet koks šauksmas nesulaukia atgarsio.

Sąmonės būsenoje mes aiškiai žinome, kad viskas šioje žemėje turi paskirtį, tikslą ir atbaigimą. Niekas šiame gyvenime nėra be tikslo. Net ir pilkiausia kasdienybė, kurios prasmė dažnai sunku suprasti ir išsąmoninti, jog visi šitie kasdienybės menkniekiai turi kokią nors prasmę bei naudą gyvenimui, o tuo labiau amžinybei. Ir skausmas, koks jis bebūtų aštrus - nėra betikslis, nes kur yra nusikaltimas, ten neišvengiamai prisistato ir kančia. Skausmas negali būti skausmu vien tik dėl skausmo ir kančia negali būti vien tik dėl kentėjimo.

Mes per gyvenimą žengiamo puldami ir keldamiesi. Tūkstančius

kartų puolame, tūkstančius kartų keliamės. O gyvenimo paskirtis yra! Į amžinybę tegalime ižengti be dėmelės. Nusikaltimai mūsų kyla prie kryžiaus, aukojamoji kančia nusikaltimo biauarestį išdegina.

Skausmas yra tarsi Dievo meilės pasiuntinys, kad jis mus paruoštų vertais amžinybės laiptais kopti. Tačiau, o Dieve, kaip sunku tą pasiuntinį priimti. Mūsų žmogiškoji prigimtis spardyte spardosi, kratyte kratosi skausmo. Nuo jo tiesiog bėga ir žmogus, ir gyvulėlis, ir vabalėlis. Bet Dievo meilė skausmą naudoja ne mūsų kankinimui, bet mūsų perauklėjimui, mūsų nuodėmių nušvarinimui, mūsų išganymui. Šį tikslą suprasti reikia iš kenčiančiojo pusės didelių pastangų ir tylaus bendradarbiavimo tarp žmogaus ir Kristaus ant kryžiaus. Kiekvienas skausmas yra prisilietimas prie kryžiaus, o kryžius yra skausmas ir pergalė. Vienybėje su kryžiumi yra skausmo įprasminimas. Tai labai sunkus ir skausmingai erškėčiuotas kelias. Be karštos maldos jis neįveikiamas. O kaip melstis skausmo varstomam, tai jau turime kiekvienas iš anksto gyvenime išmokti, kad ligos patalė sugebėtume sutikti skausmo įprasminimą.

Ne Dievas mus kyla prie kančios kryžiaus ir ne Dievas tyčiomis siunčia savo pasiuntinį. Ne. To Dievas negali ir negalėtų padaryti dėl savo gailestingumo. Dievas iš meilės mums - norėdamas mus išgelbėti - siunčia tą šiurpulingą pasiuntinį skausmą. Dievas dėl savo begalinio gailestingumo trokštė, kad mes apsisvalytume, kad ateitume pas Jį, o nežūtume šėtono karalijoje. Tarp Dievo gailestingumo pasirinkimą padarome mes patys. Lygiai kaip tie du laurai nukryžiuoti šalmi Kristaus. Vienas iš jų - kentėdamas kryžiaus kančias - atgailojo. Gi antrasis - raiydamasis skausmuose - burnojo. Ar mes kentėdami ligos skausmus pajėgsime atsinaujinti ir išgirsti Kristaus pažadą atgailojančiam laurai! Siandien su manimi būsi rojuje, ar šliedamiesi prie antrojo lauro burnosime skausmų ir populių varstom? Nuo mūsų laisvos valios apsisprendimo priklauso ir palaima ir pasmerkimas.

(Pagal Pastoral Assistance to Health Care Workers) Paruošė Br. Z.

Aukos Australijos Lietuvių Fondui

\$50 aukojo J. Balčiūnas (1940) Vic., A. A. Emilijos Seikienės atminimui, Jos mirties penktose metinėse.

\$20 aukojo O. Zamoiskienė (170) SA., vietoj gėlių pagerbiant A. A. Vladą Statnicką OAM.

Nuoširdus ačiū už aukas.

Vincas Ališauskas
AL Fondo išdininkas

Paiėškomas

Vytautas Matulaitis, gimęs 1921 m. Marijampolėje. Po karo persikėlęs gyventi į Melbourną. Turintys žinių apie paiešką

asmenį prašome rašyti Tomui Nenortui, 38 Webster Hill Blvd. West Hartford CT 06107 USA.

PS. „Tėviškes Aidas“ sąrašuose pažymėta, kad V. Matulaitis yra išvykęs į USA.

Red.

Tapybos procesas svarbesnis už rezultatą

Jurga Čekatauskaitė

Vilniuje, Šiuolaikinio meno centre, atidaryta Mikalojaus Viliūčio grafikos, tapybos ir skulptūros paroda, veiksianti iki gegužės 7 dienos. Eksponuojami darbai sukurti 1972-1995 metais. Išgarsėjęs kaip grafikas, pastaruoju metu M. Vilutis „metėsi“ į tapybą.

Dailininkas mano, kad grafikoje padarė viską, ką galėjo. Sakė, kad jo naujuose grafikos darbuose atsiranda pasikartojimų. „Man atrodo, pasiekiau lubas, - kalbėjo jis. - Neberandu erdvės, kad galėčiau vystyti kaip grafikas. Ankstesni mano darbai nėra blogesni už naujuosius. Bet kaip tapytojas aš dar nesu susiformavęs. Tapybą aš tiesiogine prasme dar studijuoju, dar nesusitvarkau su spalva, forma, dar nesu patenkintas

galutiniais rezultatais“.

M. Vilutis minėjo, kad grafikoje tarp menininko galvoje gimstančio meninio vaizdo ir galutinio rezultato yra labai didelis atstumas. „Tapyboje, jei ranka gerai išlavinta, ji iš karto kartuoja galvoje gimusį vaizdą, - kalbėjo jis. - Tapyba yra geresnis būdas „daryti meną“: gali keisti spalvas, iš karto matai augantį rezultatą“.

„Kiekvienas dailininko paveikslas yra tarsi netiesioginis jo autoportretas, - mano M. Vilutis. - Paveikslas meninę vertę sudaro spalvų, linijų, formų derinys, o ne mintys ir idėjos, kurias galima išreikšti žodžiais. Kūryba yra ne proto, bet jausmų vieklą. Man pačiam kūrybinis procesas yra gerokai svarbesnis nei rezultatas“.

„L.R.“

REMKIME AUSTRALIJS LIETUVIŲ FONDA

nes jo tikslas yra: - Skatinti, remti ir puoselėti lietuvių tautinę kultūrą, mokslą, švietimą, meną ir kitas lietuvių apraiškas. Fondą stiprinsime ir jį ugdysime, jei įvairiomis progomis jam aukosime, stosime jo nariais ir nepamiršime jo surašydami testamentus. Testamentuose reikia įrašyti tiksliai angliškąjį Fondo pavadinimą ir adresą:

AUSTRALIAN LITHUANIAN FOUNDATION INC.
50 Errol Street, North Melbourne, Victoria.
Visą korespondenciją ir aukas prašome siųsti adresu:
P.O. Box 11, North Melbourne. Vic. 3051
A.L. Fondo Valdyba.

Dviejų kaimyninių Baltijos šalių konfliktas

Rita Grumadaite

Rengiamam tarptautiniam naftos paieškų konkursui Baltijos jūroje Latvija pateikė techninių dokumentų, kitos informacinės medžiagos, priskirdama su netgi ne ginčytina, o neabejotinai Lietuvos jurisdikcijai priklausančią kontinentinio šelfo dalį. Kalbėdamasis su „Lietuvos rytu“, Užsienio reikalų ministerijos sekretorius ir Valstybinės komisijos Lietuvos valstybės sienai nustatyti pirmininkas Rimantas Sidlauskas tai įvertino kaip Lietuvos suverenitą teisių pažeidimą. Pasak jo, apmaudu, kad Latvija šią šelfo zoną žemėlapiuose brėžė jau tuomet, kai dvišalės derybos dėl sienos jūroje dar nebuvo prasidėjusios.

Dugnas - irgi nuosavybė

Lietuvos ir Latvijos sausumos siena buvo atkurta 1993 metų birželio 29 dienos Biržų sutartimi. Buvo nutarta, kad siena jūra bus nustatyta atskira sutartimi.

Anot ministerijos pareigūnų, į Latvijos skelbiamą naftos paieškų zoną patenka ir teritorija, neabejotinai priklausanti Lietuvai, - dalis jos kontinentinio šelfo. Šis terminas apibūdina valstybei priskiriamą jūros pakraščio ruožą, kurio teisinis režimas yra nustatytas atskira tarptautine konvencija. Nors šelfui nėra taikoma valstybinės sienos apsaugos tvarka kaip teritorinei jūrai, tačiau jūros dugne esantys mineraliniai išteklių yra šalies nuosavybė. Be Vyriausybės sutikimo kita valstybė neturi teisės žvalgyti naudingųjų iškasenų.

Kaip jau buvo pranešta, balandžio 4 dieną Latvijos ambasadoriui Vilniuje Albertui Sarkaniui buvo įteikta nota dėl Latvijos ketinimo su trečiųjų šalių firmomis eksploatuoti naftą Lietuvos kontinentiniame šelfe. Lietuvos užsienio reikalų ministerijos pareigūnai tvirtino, kad iš Latvijos pusės dar negauta jokio atsakymo.

Latvijos ambasadorius Vilniuje Albertas Sarkanis „Lietuvos rytui“ sakė, kad, jo turimomis žiniomis, Latvijos užsienio reikalų ministerija yra parengusi notą. Tačiau, ambasadoriaus nuomone, kai nota įteikiama, dar nereiškia, kad padedamas paskutinis taškas. Lieka galimybė tęsti derybas. Anot A. Sarkanio, Rygoje turi vykti pasitarimas dėl jūros sienos nustatymo - jame dalyvaus ir Latvijos ambasadorius.

Kaimynams rūpi nafta

Latvijos institucijų sudarytą žemėlapi, kuris spausdinamas „Lietuvos ryto“ pirmajame puslapyje, gali įsigyti suinteresuotos naftos kompanijos. Latvija jame pažymėjo jūros teritorijos naują variantą, kuris Peržengė anksčiau derybose jų pačių siūlytą sienos liniją, brėžiamą pagal vadinamąjį lygių atstumų principą. Lietuva šią liniją gali traktuoti tik kaip teorinę, pažymi Valstybinės žemėtvarkos ir geodezijos tarnybos direktoriaus pavaduotojas Zenonas Kumetaitis, dalyvaujantis valstybinėje derybų komisijoje nuo pat jos sudarymo 1990 metais. Tačiau, remiantis jūros akvatorijos atribojimo tarptautine

praktika, galima teikti kitą sienos liniją net pagrįstai brėžti ją dar kiek aukščiau. „Dėl geros kaimynystės santykių sutikome, kad kompromisinė linija eitų kiek žemiau minėtos linijos, - sakė Z. Kumetaitis.

Latvijos ambasadoriui įteiktoje notoje tvirtinama, kad Lietuva yra verčiama atsisakyti savo ankstesnių pasiūlymų. Išvertus iš diplomatinės kalbos tai reikštų, kad Lietuva jau atsisakė savo ankstesnių pasiūlymų ir dabar tektų viską pradėti iš naujo. „Sunku suprasti, kodėl derybų metu vienai pusei rodant gerą valią ir einant į kompromisus, kita šalis lygiagrečiai veda verslo derybas, - sakė R. Sidlauskas.

Užsienio reikalų ministerijos pareigūnai pabrėžė, kad dabartiniai tarptautiniai dokumentai panašų ginčą leidžia išspręsti teisingai abiem šalims. Būtent teisingumo sąvoka yra akcentuojama 1982 metų Jungtinių Tautų konvencijoje dėl jūros teisės.

Draugystė - tik žodžiai?

R. Sidlauskas tvirtina, kad Latvija šiuo atveju pasielgė „labai nekorektiškai“. Jis nepaneigė teiginio, jog vienu metu derybos buvo „ties pralaminėjimo riba“ ir „dar neaišku, kur būtų nuvedę kompromisai“.

„Latvija nėra lengvas derybų partneris, - sakė Valstybinės komisijos pirmininkas R. Sidlauskas. - Ir mūsų santykiai su latviais nėra tokie paprasti, kaip atrodo“. Nedraugišku aktu jis pavadino besitęsiančią bylą dėl keturiolikos Latvijoje gyvenančių Lietuvos piliečių, kuriems gresia deportavimas. Šie žmonės, buvę sovietų armijos kariškiai ar jų šeimų nariai, Lietuvos pilietybę priėmė anksčiau negu Latvija su Rusija pasirašė sutartį dėl armijos išvedimo. „Kodėl dėl šios sutarties turi nukentėti trečios šalies piliečiai? - klausė R. Sidlauskas ir priminė Azijos šalių pabėgėlius, kuriuos visai neseniai latviai mėgino persiųsti į Lietuvą, kai teko net stabdyti traukinius.

Specialistai pataria derėtis

Kodėl taip sunku tartis su artimiausiais kaimynais? Vienas Užsienio reikalų ministerijos pareigūnas tvirtino, kad naftos verslas yra susijęs su dideliais pinigais. Tam įtaką daro žmonės, sprendžiantys šalies ekonominius reikalus, nekreipdami didelio dėmesio į tarpvalstybinius santykius.

Kita versija - įtakingos komercinės struktūros, turinčios didelių interesų Baltijos regione, mėgina sukiršinti Lietuvą su Latvija, ir tai joms pavyksta.

Kuo gi gali baigtis šis konfliktas? Tarptautinės jūros teisės specialistas daktaras Saulius Katuoka „Lietuvos rytui“ tvirtino, kad geriausia išeitis - „derybos, derybos ir dar kartą derybos“.

Jei šio reikalo nepavyksta išspręsti, galima kreiptis į Tarptautinį teismą Hagoje (taip pasaulinėje praktikoje dažniausiai ir daroma). Galima pasirinkti ir trečiųjų šalių teismą, kai susitariama jo sprendimą laikyti galutiniu. Anot S. Katuokos, nustatant sieną jūra su

Latvija „negalima sukurti blogo precedento“, nes panašaus varianto gali laikytis ir Rusija.

Tokiu atveju Lietuvai tektų tik nedidelis Baltijos jūros pakrantės trikampis, ji net neturėtų sienos su Svedija.

„L.R.“

Kiek ūkininkų pasinaudos lengvatomis?

Gintautas Cibas

Vyriausybės posėdyje buvo nustatytas pridėtinės vertės mokesčio kompensacinis tarifas ūkininkams, kurių realizacinės pajamos nėra didesnės kaip 50 tūkst. litų per metus. Vidutinis kompensacinis tarifas sudarys 6 proc. parduodamos žemės ūkio produkcijos ir teikiamų paslaugų vertės.

Finansų ministerijos sekretorius P. Navikas sakė, kad tai Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo pataisa. Įstatyme rašoma, kad tie ūkininkai, kurių metinės pajamos nėra didesnės kaip 50 tūkst. litų, nemoka pridėtinės vertės mokesčio realizuodami produkciją, bet ji moka pirkdami kitas žemės ūkiui reikalingas prekes.

Po Vyriausybės nutarimo, P. Naviko teigimu, žemdirbys, pardavęs savo produkciją, galės pridėti dar 6 proc. jos vertės. Tai bus laikoma pridėtinės vertės mokesčio kompensacija.

Kiek Lietuvoje yra tokių ūkininkų, kurių pajamos neviršija 50 tūkst. litų, P. Navikas pasakytų negalėjo. Jo teigimu, Žemės ūkio ministerija nustatė, kad tiek pajamų gauna ūkininkas, valdantis iki 7 hektarų žemės.

Prezidento vyresniojo patėrėjo žemės ūkio klausimais R. Dužinsko nuomone, pernai gegužę įvestas pridėtinės vertės mokestis „gerokai užvožė žemdirbiams.“

Šis Vyriausybės nutarimas, jo teigimu, „palengvins smulkųjų ūkininkų gyvenimą.“

„L.R.“

Rusijos politikos elitas prisibijo savo rinkėjų

Rusijos prezidentas Borisas Jelcins savo metiniame pranešime nedviprasmiškai buvo pareiškęs, kad parlamento ir prezidento rinkimai įvyks, kaip buvo planuota, 1995 metų gruodį ir 1996 metų birželį. Kasdien aiškiai daugėja tų, kurie siekia atkelti rinkimų laiką, nes valdanciosios jėgos bijo rinkėjų.

Ir tai nieko nestebina, nes Rusijos elitas išnaudojo laiką nuo Sovietų Sąjungos subyrėjimo 1991 metais patogiam išitaisymui įstaigose, žinybose, parlamente, štabuose, įmonėse ir bankuose. Deputatai pasiglemžia ministrų atlyginimus, mėgaujasi privilegijomis ir lengvatomis, biurokratai didina savo galią ir t.t.

Ar gali ministro kraujas kainuoti brangiau negu šlavėjos?

Algis Vaškevičius

Marijampolės kraujo perpylimo skyriaus vedėja I. Pociuviėnė sakė „Lietuvos rytui“, kad pastaruoju metu ateina gerokai daugiau žmonių, norinčių duoti kraujo. Anot vedėjos, apie 80 procentų jų - iš akcinės bendrovės „Vernitas“, kurios darbuotojai gauna apie 600 litų atlyginimo, todėl donorams mokama 100 ir daugiau litų.

Marijampolės rajono gyventojas Povilas Kaminskas, 89 kartus davęs kraujo, „Lietuvos rytui“ sakė, kad kraujo duoda kas du mėnesius. „Darau tai ne dėl pinigų, o dėl to, jog esu matęs, kaip mirė žmogus, kuriam nebuvo surasta reikalingo kraujo“, - teigė jis.

Pasak pašnekovo, kovo 21-ąją davęs kraują, jis sužinojo, kad turės pristatyti „Sodrai“ pažymą apie praėjusio ketvirčio uždarbį, bet atnešus pažymą paaiškėjo, kad reikia duomenų apie dar ankstesnio ketvirčio pajamas.

Marijampolės kraujo perpylimo skyriaus vedėja I. Pociuviėnė sakė, kad skyriaus darbuotojai „Sodros“ buvo neteisingai informuoti. Paklausta, kodėl kituose miestuose už maistą donorams skiriami 6 litai, o Marijampolėje - tik keturi, ji sakė, kad ligoninė neturi pinigų ir daugiau skirti negali.

Marijampolės miesto socialinio draudimo skyriaus vedėjos pavaduotoja B. Plikynienė, paklausta, kodėl kompensacija skaičiuojama pagal užpraėjusio ketvirčio atlyginimą, nors dėl kylančių kainų ir infliacijos donorui tai yra nenaudinga, teigė, jog taip padaryta dėl anksčiau pasitaikydavusių „Sodrai“ nuostolingų sukčiavimų.

Pasak B. Plikynienės, į „Sodra“ ateinantys donorai kartais priekaištuoja ir klausia, kodėl ministro kraujas brangesnis už šlavėjos, nes didesnę algą gaunantis ministras ir kompensacijos už duotą kraują gali tikėtis didesnės.

„L.R.“